

Oslo

Levende Oslo

Foto: Ilja C. Hendel

Levende Oslos arbeid 2018

Foto:

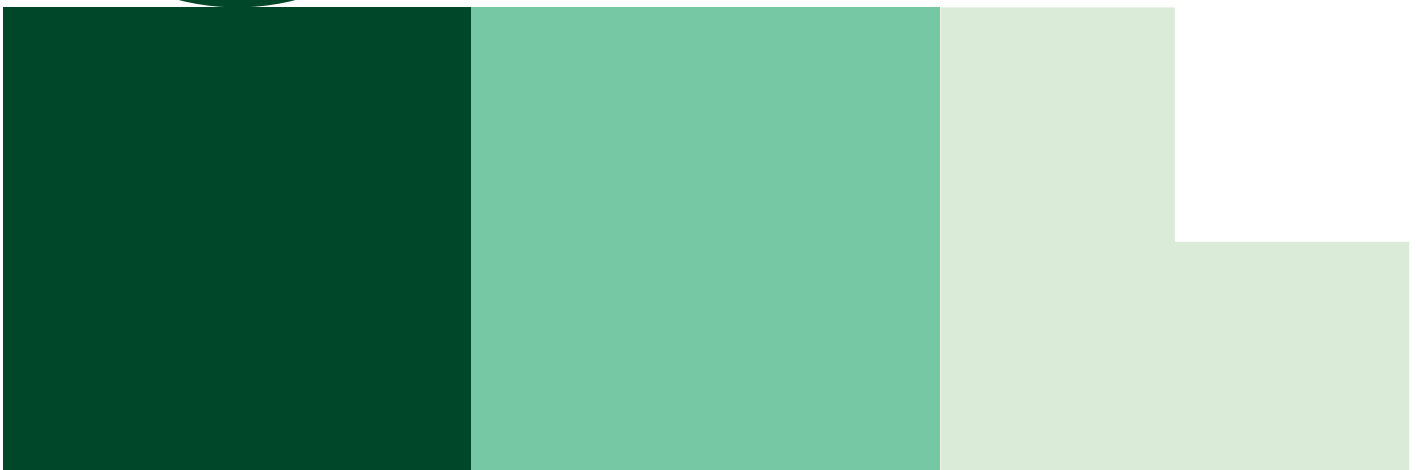
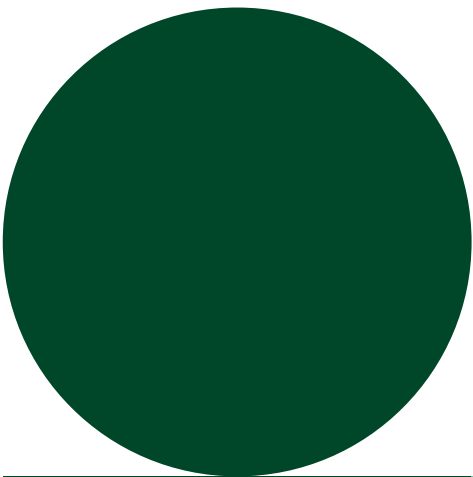
Design / layout:

Ansvarlig:

Ilja C. Hendel
Kommunikasjonsenheten,
Eiendoms- og
byfornyelsesetaten
Yngvar Hegrenes

Innhold

1	Om Levende Oslo	2
2	Samarbeidsgruppen	4
	Møteoversikt 2018	6
3	Aktivitet i 2018.....	10
	Tiltak for økt byliv i andre byer og studieturer for Levende Oslo	20

1

Om Levende Oslo

Levende Oslo er et privat-offentlig samarbeid om å gjøre byens sentrum tilgjengelig og attraktivt.

Rapporten tar for seg møter og aktuelle saker som har vært drøftet i Levende Oslo-samarbeidet i 2018.

Bakgrunn og formål

Byrådet har i sak 1185/05 – Organisering av prosjekt Levende by (Levende Oslo), fastsatt organisering og videreutvikling av et privat-offentlig samarbeid om å gjøre byens sentrum tilgjengelig og attraktivt. Målsettingen med prosjektet er opprustning av byrom med vekt på god design og estetikk, skape gode møteplasser, stimulere til mer effektiv kollektivtransport og bedre parkeringsdekning, høyne standarden på renhold og snømåking, etablere program for belysning og blomster, samt stimulere til aktiviteter og arrangement til alle årstider. I 2018 er Levende Oslo særlig knyttet til arbeidet med Program bilfritt byliv, Handlingsprogram for økt byliv samt Områderegulering med konsekvensutredning av gater og byrom i Oslo sentrum.

Organisasjon

Levende Oslo-samarbeidet består fra 2018 av en privat-offentlig **samarbeidsgruppe** som ledes av Byråd for byutvikling. Øvrige deltakere er aktuelle byrådsavdelinger, staten, gårdeierne, handelsstanden og reiselivet. Et eget **sekretariat** i Eiendoms- og byfornyelsesetaten koordinerer arbeidet i samarbeidsgruppen.

Sekretariatet

Sekretariatet for Levende Oslo er etablert 1. januar 2006. Sekretariatets rolle er å koordinere arbeidet i de ulike utvalgene i Levende Oslo-samarbeidet, samt gjennomføre tiltak som følge av diskusjon i utvalgene. Sekretariatet er tilknyttet direktørens stab i Eiendoms- og byfornyelsesetaten.

Sekretariatet har i 2018 bestått av følgende medarbeidere:

- Yngvar Hegrenes, sekretariatsleder, 100 %
- Sivert Hammer, spesialingeniør, 50 % (til juni 2018)
- Ulrike Zamudio-Tveterås, spesialkonsulent, 50 % (fra september 2018)
- Lena Nasset, kommunikasjonsrådgiver, inntil 25 %

Arbeidet i sekretariatet rapporteres ikke her.

Beslutningsstruktur

I saker som berører Oslo kommunes ansvarsområder og forvaltningsansvar, er samarbeids-gruppens anbefalinger kun rådgivende. Oslo kommune treffer sine beslutninger innenfor den alminnelige beslutningsstrukturen og gjeldende fullmakter.

Levende Oslo og Program bilfritt byliv 2018

Fra og med 2016 er samarbeidsgruppen for Levende Oslo opprettholdt som et rådgivende tverrsektorielt kompetanseorgan for økt byliv og bilfritt sentrum, på et strategisk nivå. For å styrke koordinering av Program bilfritt byliv i byrådsavdelingene, beordres sekretariatsleder for Levende Oslo til Byrådsavdeling for byutvikling. Sekretariatsfunksjonen for Levende Oslo utføres fortsatt i regi av Eiendoms- og byfornyelsesetaten, men med begrenset kapasitet i 2018.

2

Samarbeids- gruppen

Samarbeidsgruppen ble etablert 1. januar 2006. Samarbeidsgruppen leder arbeidet i Levende Oslo og representerer eierskap og beslutningstakere.

Samarbeidsgruppen prioriterer saker og temaer som tas opp i Levende Oslo-organisasjonen. Arbeidsformen i samarbeids-gruppen er møter med forberedte orienteringer som bakgrunn for diskusjon.

Samarbeidsgruppen har hatt følgende sammensetning i 2018:

Byrådet:	Byråd for byutvikling, Hanna E. Marcussen (leder)	
	Byråd for miljø og samferdsel, Lan Marie Nguyen Berg (nestleder)	
Privat næringsliv:	Foreningen Byfolk Oslo sentrum	styreleder Carl-Erik Krefting
	Foreningen Byfolk Oslo sentrum	administrerende direktør Glenn Eikbråten
	Oslo Handelsstands Forening	administrerende direktør Bjørn Næss
	Oslo Handelsstands Forening	næringspolitisk direktør Jon Anders Henriksen
	VisitOSLO	administrerende direktør Christian Lunde
	Kvadraturforeningen	styreleder Bente Bøhler
	NHO Oslo og Akershus	regiondirektør Nina Sollie
	NHO Oslo og Akershus	styremedlem Christine Grape
Staten:	Statsbygg	assisterende prosjektdirektør Jo Ulltveit-Moe
	Statsbygg Øst	regiondirektør Beate Bomann-Larsen
Kommunens etater:	Bymiljøetaten	direktør Gerd R. Kjørven
	Plan- og bygningsetaten	direktør Ellen S. de Vibe
	Eiendoms- og byfornyelsesetaten	direktør Eskil Bråten
	Byantikvaren	byantikvar Janne Wilberg
	Kulturetaten	direktør Stein Slyngstad
Byrådsavdeling for byutvikling:	byrådssekretær Marie Loe Halvorsen	
	byrådssekretær Anders Rødberg-Larsen (til september 2018)	
	kommunaldirektør Geir B. Aga	
	seksjonssjef Elisabeth Eidså Dahle	
	seksjonssjef Mariken Vinje (til november 2018)	
	fungerende seksjonssjef Kristin Lello Skumsnes-Daae (fra november 2018)	
	leder Plankontoret, Synnøve R. Bøgeberg	
	kommunikasjonsrådgiver Ingvild Hancke Øgstad	
	Spesialrådgiver Isabell Lexow	
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel:	byrådssekretær Kari-Anne Isaksen	
	kommunaldirektør Inger-Anne Ravlum	
	seksjonssjef Irene K. Tanke (fra november 2018)	
Byrådsavdeling for næring og eierskap	byrådssekretær Bettina Thorvik (til juni 2018)	
	byrådssekretær Zaineb al-Samarai (fra juni 2018)	
	spesialrådgiver Liss Kristin Steinbakk	
	kommunaldirektør Eli Vorkinn (kopi)	
Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet:	kommunaldirektør Elisabeth Storaas Heggen (kopi)	
	spesialkonsulent Jenny Wallheden Krohn	
Prosjekt Bilfritt byliv	assisterende direktør Hogne Hove, Plan- og bygningsetaten (fra juni 2018)	
	sekretariatsleder Helene Egeland, Plan- og bygningsetaten (fra juni 2018)	
	kommunikasjonsrådgiver Terje Elvsaa, Plan- og bygningsetaten	

Møteoversikt 2018:

Fredag 9. februar

- Direktør Ellen de Vibe, Plan- og bygningsetaten, orienterte om Handlingsplan 2018 for økt byliv
- Direktør Ellen de Vibe, Plan- og bygningsetaten, orienterte om status og framdrift av arbeidet med byregnskap for Oslo sentrum
- Sekretariatsleder Yngvar Hegrenes orienterte om vurdering av funksjonsutvalgets rolle og funksjon i Levende Oslo-samarbeidet og at utvalget som følge av dette er lagt ned
- Regiondirektør Nina Solli, NHO Oslo og Akershus, orienterte om en undersøkelse blant NHOs medlemmer om situasjonen for varelevering, parkering og framkommelighet i sentrum fra 2017
- Prosjektleder Anita Trosdahl orienterte om opplegget for markering og feiring av Oslo som europeisk miljøhovedstad i 2019
- Byrådssekretær Kari-Anne Isaksen, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og Direktør Gerd Robsahm Kjørven, Bymiljøetaten, orienterte om høring av skilt-forskrifter for etablering av nytt kjøremønster for å begrense gjennomkjøring i sentrum i løpet av 2018
- Næringspolitisk direktør Jon Anders Henriksen, Oslo Handelsstands Forening, orienterte om at Fredrikstad by er kåret til årets attraktive by 2017 (Staten) og årets mest attraktive sentrum (Norsk sentrumsutvikling), og anmodet om å invitere representanter fra Fredrikstad til neste møte i samarbeidsgruppen
- Direktør Ellen de Vibe, Plan- og bygningsetaten, foreslo å legge årets studietur til Barcelona med vekt på «super-blocks»

Foto: Ilja C. Hendel

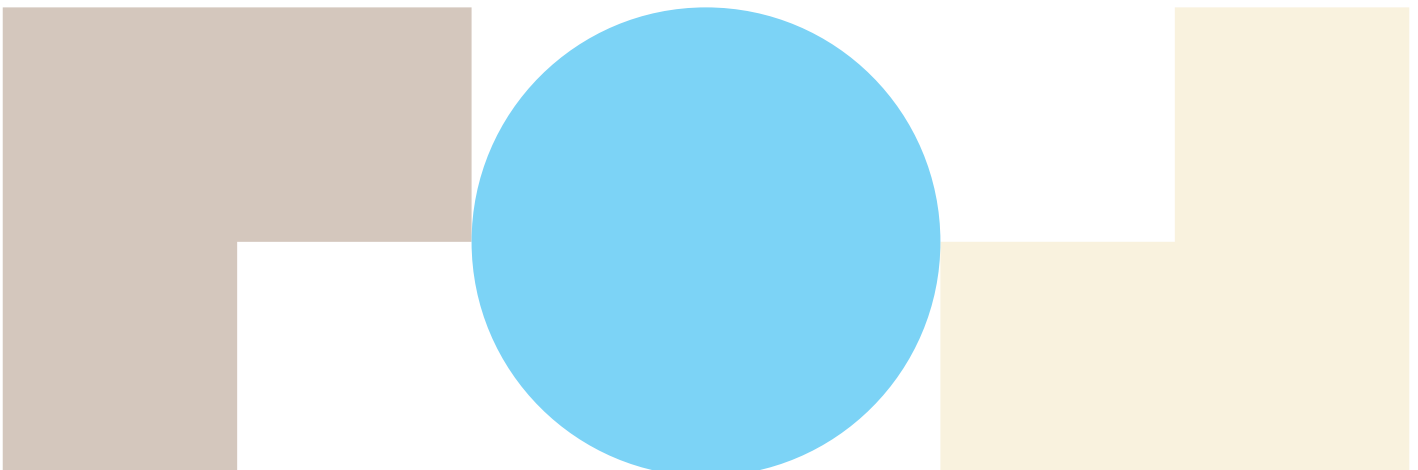

Fredag 6. april

- Plan- og utviklingssjef Hege Marie Edvardsen og tidligere leder for sentrumssamarbeidet i Fredrikstad, Stine Ferguson, Ryen eiendom, orienterte om organisering av arbeidet og aktuelle tiltak i utviklingen av Fredrikstad sentrum
- Direktør Ellen de Vibe, Plan- og bygningsetaten, orienterte om høring av tiltaksliste for Oslo S-området som del av Områdeprogrammet for Oslo S
- Assisterende direktør Hogne Hove, Plan- og bygningsetaten, orienterte om status og framdrift av Handlingsplan 2018 for Program bilfritt byliv
- Prosjektkoordinator Øystein Lundem, Bymiljøetaten, orienterte om plan for fjerning av ikke-regulerte gateparkeringsplasser i sentrum og økning av antall næringsparkeringsplasser og HC-plasser i 2018
- Administrerende direktør Christian Lunde, VisitOslo, orienterte om oppdatering av «Hva skjer»-kalenderen samt oppdatert kart som viser parkeringsplasser, P-hus og HC-parkering mv. på VisitOslos hjemmesider, som hjelp for publikum.
- Sekretariatsleder Yngvar Hegrenes orienterte om opplegg og foreløpig program for samarbeidsgruppens studietur til Barcelona 2.-4. mai 2018

Fredag 8. juni

- ♦ Tidligere byplansjef i Toronto, Jennifer Keesmat, orienterte om strategier og mål for byutviklingen i Toronto, Canada
- ♦ Administrerende direktør Bjørn Næss, Oslo Handelsstands forening, orienterte om omsetningsutviklingen i Oslo sentrum 2017 med utdrag fra Oslo-analysen, samt resultatet av kartlegging av handlevarer i Norge, «Handelens fire bud»
- ♦ Enhetsdirektør Stein Kolstø, Plan- og bygningsetaten, orienterte om utkast til Områderegulering med konsekvensutredning for gater og byrom i Oslo sentrum med snarlig forestående høringsperiode
- ♦ Direktør Ellen de Vibe, Plan- og bygningsetaten, orienterte om innholdet i Handlingsplan 2018 for Program bilfritt byliv med et frampek på tiltak som planlegges for 2019
- ♦ Seksjonssjef Irene K. Tanke, byrådsavdeling for miljø og samferdsel, og seksjonssjef Tom Sander Jørgensen, Bymiljøetaten, orienterte om ordningen med redusert leiepris for gategrunn for tiltak som medfører økt byliv

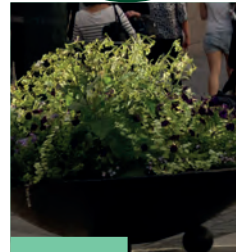
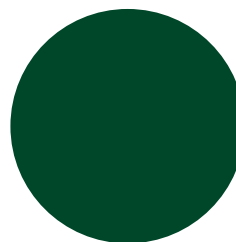

Fredag 21. september

- Assisterende direktør Hogne Hove, Plan- og bygningsetaten, orienterte om status og framdrift av arbeidet med å utvikle et byregnskap for Bilfritt byliv-området i Oslo sentrum
- Spesialkonsulent Ingvild Mørk, Bymiljøetaten, orienterte om status og framdrift av fjerning av ikke-regulerte P-plasser i sentrum samt omdisponering av gateareal til næringsparkering, varelevering og HC-plasser
- Regiondirektør Nina Solli, NHO Oslo og Akershus, orienterte om mulige framtidige måter å legge til rette for næringsparkering i Oslo sentrum
- Styreleder Carl Erik Krefting, Byfolk, orienterte om omsetningsutviklingen i Promenadeområdet rundt Egertorget fra 2017 til 2018
- Programleder Helene Egeland, Plan- og bygningsetaten, orienterte om status og framdrift av Revidert handlingsplan 2018 og Handlingsplan 2019 for program bilfritt byliv
- Sekretariatsleder Yngvar Hegrenes oppsummerte opplegg og erfaringer fra samarbeidsgruppens studietur til Barcelona 2.-4.mai 2018 som bakgrunn for diskusjon om felles erfaringspunkt
- Regiondirektør Nina Solli, NHO Oslo og Akershus, orienterte om medlemshenvendelse som går på uheldige konsekvenser av nytt kjøremønster bl.a. for vareleverandørene
- Næringspolitisk direktør Jon Anders Henriksen, Oslo Handelsstands Forening, gjentok tidligere spørsmål om etablering av næringsutviklingsfond, etablering av sentrumssamarbeid, næringslivets behov for varetransport i det bilfrie området samt mer synlig politi i gatene

Fredag 2. november

- Prosjektleder Sara Polle, SWECO, orienterte om «mellomevalueringen» av Program bilfritt byliv basert på resultatet av bylivstillinger sommeren 2018
- Spesialkonsulent Ingvild Mørk, Bymiljøetaten, orienterte om status og framdrift av arbeidet med utvikling av et nytt parkeringsvisningssystem i forbindelse med prosjektet Smartere Transport i Oslo-regionene (STOR)
- Prosjektkoordinator Barthold Hals, Bymiljøetaten, orienterte om pilotprosjektet med vinterbelysning i Kirkegata og Rådhusgata sesongen 2018 og 2019
- Byråd for byutvikling, Hanna E. Marcussen, besvarer spørsmål fra Oslo Handelsstands Forening i forrige møte, om sentrumssamarbeid, næringslivets behov for varetransport i den bilfrie sonen samt mer synlig politi i gatene
- Sekretariatsleder Yngvar Hegrenes orienterte om mulige destinasjoner for felles studietur for samarbeidsgruppen 2029 samt andre forslag til felles kompetansebyggende aktiviteter for samarbeidsgruppen, som bakgrunn for diskusjon

Fredag 7. desember

- Utelivsgründer Runar Eggesvik, partner og initiativtaker til Kulturhuset i Oslo, orienterte kort om historien bak etablering av Kulturhuset i Youngs gate 6
- Osloregionens koordinator for samarbeidsavtalen «Memorandum of Understanding» mellom Oslo kommune og Toulouse Métropole, Einar Sørensen, orienterte om plan for utvikling av Toulouse sentrum med vekt på bilfrie områder og bedre tilrettelegging for fotgjengere, som bakgrunn for diskusjon om Toulouse som mulig destinasjon for studietur for samarbeidsgruppen våren 2029
- Programleder Helene Egeland, Plan- og bygningsetaten, orienterte om status og framdrift av utvalgte tiltak fra Handlingsplan for Program bilfritt byliv 2018 og 2019
- Direktør Ellen de Vibe, Plan- og bygningsetaten, orienterte om framdrift og status av Områderegulering med konsekvensutredning av gater og byrom i Oslo sentrum, med første utkast til plankart
- Spesialkonsulent Mari Fredriksen Sundet, Kulturetaten, orienterte om etatens arbeid med å mobilisere kunstfeltet til å ta eierskap til prosessene knyttet til Program bilfritt byliv samt etatens forvaltning av kommunens tilskudd til kultur- og idrettsaktiviteter
- Direktør Gerd Robsahm Kjørven, Bymiljøetaten, orienterte om status og framdrift av aktuelle tiltak for økt byliv fra Handlingsplan 2018 for program bilfritt byliv
- Assisterende prosjektdirektør Jo Ulltveit-Moe, Statsbygg, orienterte om status for arbeidet med planlegging av nytt Regjeringskvartal med vekt på strategier for økt byliv i kvartalet
- Byantikvaren, Janne Wilberg, orienterte om reetablering av de historiske gatelyktene på Stortorvet
- Administrerende direktør Christian Lunde, VisitOslo, orienterte om utvidelse av publikumssenteret på Oslo Ø samt andre aktuelle saker som har med Oslos omdømme å gjøre
- Byråd for byutvikling, Hanna E. Marcussen, orienterte om at det er satt i gang en prosess for å se på samarbeidsgruppens rolle og sammensetning som rådgivende organ for byrådet
- Sekretariatsleder Yngvar Hegrenes orienterte om at Sekretariatet for Levende Oslo har startet med planlegging av kompetansebyggende studietur til Toulouse våren 2019 basert på orientering gitt i forrige møte

3

Aktivitet i 2018

Aktuelle saker og temaer i
Levende Oslo-samarbeidet 2018.

Program bilfritt byliv 2018

Prosjektet bilfritt byliv, som var etablert 4. april 2016, er byrådets satsning på transformasjon av Oslo sentrum innenfor Ring 1, med vekt på å fjerne offentlige gateparkeringsplasser og konvertere disse til fotgjengerareal og tiltak for opphold, aktivitet og økt byliv. Fra oktober 2017 er satsningen organisert som et Program bilfritt byliv i Plan- og bygningsetaten, med et eget programsekretariat. Programsekretariatet har bl.a. ansvar for utvikling av handlingsplaner og tiltak for økt byliv i samsvar med vedtatte styringsdokument.

Møtene i Levende Oslo-samarbeidet har i 2018 bl.a. vært brukt til orientering om framdrift og status av tiltak for økt byliv som grunnlag for innspill, kommentar og forankring av tiltakene hos bylivsaktørene som deltar i Levende Oslo.

Handlingsplan for økt byliv 2018 – 2019

Sekretariatet for Program bilfritt byliv utarbeidet handlingsplaner for tiltak for økt byliv for 2018 og 2019. Handlingsplanene ble utviklet suksessivt som følge av utvidede økonomiske rammer til programmet gjennom året. Handlingsplan 2018, Revidert handlingsplan 2018 og Handlingsplan 2019, viser omfanget av tiltak i Program bilfritt byliv. Det er bl.a. avholdt idéverksteder og åpne workshops om mulige bylivstiltak. Det er bl.a. lagt vekt på mobilisering og samskaping med byaktørene, at tiltakene skal gjennomføres for et langt tidsperspektiv, at pilotene fra 2017 utvides med kulturtiltak og fysiske tiltak samt motivering av bybrukerne til økt byliv. Tiltakene som foreslås er fysiske tiltak, kultur- og bylivsaktiviteter samt koordineringsoppgaver, bl.a. et tettere samarbeid om behandling av søknader om tiltak for økt byliv. Det vises bl.a. til benke- og vegetasjonsprogram, framkommelighetstiltak, arrangementsstrøm, nye toaletter, lekemuligheter, gatekunst og vannfonter på flere steder i sentrum, samt opprusting av Dronningens gate og Øvre Slottsgate. Tiltakene foreslås samlet i geografiske områder for å oppnå større effekt av enkelttiltakene.

Møtene i Levende Oslo-samarbeidet har i 2018 vært benyttet til å orientere om forslag til tiltak før disse var vedtatt av byrådet, med senere orienteringer om status og framdrift av gjennomføring av tiltakene. Orienteringene har hatt til hensikt å informere bylivsaktørene i Levende Oslo-samarbeidet om tiltakene som bakgrunn for diskusjon, innspill og forankring. Samarbeidsgruppens innspill har bl.a. medvirket til justering og revisjon av forslag til tiltak underveis.

Piloter for økt byliv 2018

Det var i løpet av 2017 etablert tiltak for økt byliv i seks pilotområder i Oslo sentrum, som ledd i en fasevis utrulling av bilfritt byliv. I løpet av 2018 er disse pilotene ytterligere forsterket med flere tiltak. Dette er bl.a.:

- Fridtjof Nansens plass: Utvidelse av fortau og etablering av vegetasjon og sitteplasser, istandsetting av gatedekket, aktivitetsapparat og gatekunst samt effektbelysning
- Kjeld Stubs gate: Utekontoret demonteres på grunn av fasadearbeider
- Øvre Slottsgate: bygges om til gågate bl.a. med sitteplasser, mer vegetasjon, plass for aktiviteter, ny belysning, samt skulptursone
- Møllergata: Vegetasjon, oppholdsmøbler og sykkel-serviceanlegg opprettholdes
- Kongens gate sør: Nytt sykkelfelt samt kunst- og aktivitetsinstallasjonene «Shall We Dance» opprettholdes
- Nedre Slottsgate: Parklets forsterkes med flere sitteplasser og mer vegetasjon samt flere sykkel-serviceanlegg etableres
- Tordenskiolds gate og Rosenkrantz gate: Eksisterende parklest forsterkes med flere sitteplasser og mer vegetasjon, det etableres flere sykkel-serviceanlegg og gatekunst
- Dronningens gate etableres med bredere fortau, flere sitteplasser og mer vegetasjon samt at det etableres en kulturaktivitetssone med portaler mv.

Områderegulering av gater og byrom i Oslo sentrum

Arbeidet med en Områderegulering av gater og byrom i Oslo sentrum startet i 2017. Hensikten med Områdereguleringen var å legge et juridisk grunnlag/rammeverk for en permanent endring av dagens gatebruk til en situasjon hvor areal for gående, bylivsaktiviteter og opphold prioriteres foran privat parkering, samtidig som hensynet til nyttetransport og tilgjengelighet er balansert. Områdereguleringsplanen, med tematiske konsekvensutredninger var hørt sommeren 2018 i to varianter. Etter gjennomgang av

innspill fra høringen ble en versjon, basert på det beste fra de to alternativene, lagt fram for politisk behandling. Møtene i samarbeidsgruppen har vært brukt til orienteringer om status og framdrift av arbeidet med Områdereguleringen som bakgrunn for innspill, kommentarer og presentasjon av forslag til endelig utkast av plankart mv.

Evalueringsav tiltak for økt byliv 2018 – mellomevaluering

Det var etablert et opplegg for å dokumentere hvordan de ulike tiltakene for økt byliv faktisk påvirker bruken av Oslo sentrum. Opplegget baserer seg på undersøkelser og tellinger 2017, mellomevaluering 2018 og sluttevaluering 2019. Undersøkelsene og tellingene utføres av SWECO. Evalueringen bygger på fotgjenger-tellinger, oppholdsregistreringer, spørreundersøkelser i befolkningen, i næringslivet samt gateintervju. Mellomevalueringen var lagt fram for samarbeidsgruppen november 2018. Hensikten med orienteringer var å informere bylivsaktørene i Oslo sentrum om virkningen av de tiltakene som gjennomføres så langt dette lar seg dokumentere. Mellomevalueringen viser bl.a. en økning i antall fotgjengere i sentrum samt at en større del av sentrum brukes av flere.

Omsetningsanalyse – byregnskap for Oslo sentrum

Det vises bl.a. til bystyrets vedtak 21.06.2017 hvor byrådet bes om å gjennomføre en analyse av virkningen for handel- og næringslivet av tiltakene i Prosjekt (Program) bilfritt byliv. Høsten 2017 etablerte Program bilfritt byliv en referansegruppe med bl.a. Oslo Handelsstands Forening, NHO Oslo og Akershus og gårdeierforeningen Byfolk om utvikling av et byregnskap for Oslo sentrum. Våren 2018 ble det inngått kontrakt om utvikling av bylivsregnskap med Multiconsult as. Virksomhetenes omsetningsendringer bygger bl.a. på Statistisk sentralbyrås mva.-register. Det ses bl.a. på bransjevis og områdevis omsetningsutvikling, sysselsetting, konkurser, nyetableringer, bransjeglidning og agglomerasjon. Første rapport vil være bylivsregnskap 2015/16 som referanse før tiltak gjennomføres.

Omsetningsutvikling i Karl Johans gate

Promenaden Fashion District består av seks kvartaler på begge sider av Karl Johans gate mellom Akersgata, Prinsens gate, Kongens gate og Grensen. Dette er et område som er lagt til rette for «hig end» shopping med flere kjente internasjonale luksusmerker. Målinger som er foretatt lokalt av Promenaden Management viser en nedgang i antall fotgjengere på 8,5 % i denne delen av Karl Johans gate, per september 2018, sammenlignet med tellinger gjort i 2017. Målingene er utført med varmesøkende kameraer. Analyse av omsetningen innenfor Promenaden Management viser en nedgang særlig i kundegruppen barnefamilier og på lørdager, selv om det er gjort tiltak som er særlig rettet mot denne gruppen. Det ble påpekt at omsetningsnedgangen skjer parallelt med fjerning av kommunale parkeringsplasser i gatene rundt, og at kjøpesentre som Aker Brygge, Storo storsenter og CC-vest ikke rapporterer tilsvarende omsetningsnedgang. Den omsetningsøkningen som er registrert i noen bransjer på Karl Johans gate er knyttet til økt salg av luksusartikler til turister. Etablering av flere tellesteder for fotgjengere i Oslo sentrum bør vurderes, for å få et bedre bilde av den faktiske utviklingen av antall fotgjengere i sentrum.

Tall og trender i detaljhandelen 2018

Oslo Handelsstands Forening gir hvert år ut rapporten «Tall og trender i detaljhandelen» i samarbeid med Institutt for bransjeanalyse. Tallmaterialet er basert på opplysninger fra MVA-registeret i Statistisk sentralbyrå og kan brytes ned per bransje og bydel i Oslo. De tallene som legges fram i 2018 gjelder derfor for situasjonen i 2017. Rapporten inneholder også tall fra Kvarud analyse, som gjelder omsetning så langt i 2018 innenfor detaljhandelen i virksomheter som er tilknyttet et kjøpesenter. Den totale omsetningen for detaljhandelen i Oslo sentrum var i 2017 på 83,9 mrd. Handelen økte med ca. 4 % årlig. Oslofolk spiser mer ute, og sammen med et økende antall turister øker omsetningene i serveringsnæringen og kulturvirksomhetene. Dagligvare, tekstil og interiør vokser mindre enn resten av landet, noe som kan ha med en tidligere overetablering å gjøre.

Handelens fire bud

Oslo Handelsstands Forening har i samarbeid med analysefirmaet YouGov foretatt en undersøkelse som sammenligner vaner og trender i befolkningen i Oslo og Akershus med resten av landet, herunder reisevaner, foretrukne handlevaner, hva folk gjør i tillegg til handlingen. Handelens fire bud, eller mest fremtredende karakteristika, når folk blir spurt er (gjelder Norge):

- Pris og gode tilbud
- Nærhet, gjerne gangavstand til varene
- Alt-på-ett-sted, flere aktiviteter
- Parkeringsmuligheter

Handelsmønster og handlevaner, foretrukket transportmiddel og hvordan vi bruker sentrum, er i endring. Sentrums attraksjon for handel vil ikke nødvendigvis avta, men handelen endrer seg med endrede rammebetingelse og med endring i kundestrøm og internasjonale trender. Selv om omsetningen i sentrum ikke vokser like raskt som i områdene rundt, er det vekst også i sentrum.

Nytt kjøremønster i sentrum 2018

Byrådet har ønsket å begrense mulighetene for gjennomkjøring i sentrum for å legge til rette for økt byliv. Skiltforskrifter for nytt kjøremønster var sendt på utvidet høring i februar 2018 og nytt kjøremønster ble innført 4. juni 2018, bl.a. med stengning av Fridtjof Nansens plass for gjennomkjøring. Hensikten med høringen av skiltforskriftene og orientering om nye trasevalg var bl.a. å sikre medvirkning og dialog slik at uforholdsmessige uheldige konsekvenser av nytt kjøremønster ble oppdaget raskt og slik at kjøremønsteret lokalt justeres. Det har gjennom året kommet flere innspill til uheldige konsekvenser av nytt kjøremønster i sentrum. På bakgrunn av slike innspill inviteres bransjeorganisasjonen NHO Oslo og Akershus til møte i Bymiljøetaten, bl.a. for å gjennomgå traseer som oppleves vanskelig og komplisert for vareleverandørene. Slike møter anses nyttige både for bransjene og for etaten.

NHOs sentrumsundersøkelse 2017

NHO Oslo og Akershus har kartlagt situasjonen for varelevering, parkering og framkommelighet henholdsvis innenfor Ring 1, Ring 2 og Ring 3, for sine medlemsbedrifter. Kartleggingen viser at varemottak fungerer dårligst innenfor Ring 2, deretter Ring 1, varelevering er mest krevende innenfor Ring 1 og det er klart vanskeligere å finne parkeringsplass i sentrum i løpet av 2017. 2-timersgrensen for håndverkere er særlig problematisk. Funnene i kartleggingen har bl.a. blitt lagt til grunn for diskusjoner med Bymiljøetaten om plassering av vareleveringssoner og næringsparkering mv.

Plan for fjerning av gateparkeringsplasser i Oslo sentrum

Bymiljøetaten fjernet i 2017 ca. 350 kommunale ikke-regulerte gateparkeringsplasser i Oslo sentrum bl.a. i forbindelse med etablering av pilotområder for økt byliv. Bymiljøetaten utarbeidet en plan for fjerning av de resterende kommunale ikke-regulerte gateparkeringsplassene i løpet av 2018. En stor del av disse plassene ble omgjort til faste HC-plasser, næringsparkeringsplasser og vareleveringssoner, i samarbeid med bransjene og HC-forbundet. Bymiljøetaten har utarbeidet kart som viser plasseringen av disse plassene. Øvrig frigitt parkeringsareal vil bli benyttet til utvidelse av pilotområdene, opphold, aktivitet og vegetasjon. Makstiden for næringsparkeringsplasser er økt fra to til åtte timer i løpet av året. Plan for ulike typer parkeringsplasser i sentrum evalueres tidlig 2019.

Forslag om mulig framtidig ordning for næringsparkering

NHO Oslo og Akershus var bedt om å foreslå en mulig framtidig måte å organisere næringsparkering i Oslo sentrum. Det foreslås en ordning med næringsparkeringskort tilsvarende som for beboerparkering, med ett kort pr. bil og slik at en bedrift kan ha flere biler med kort. Det foreslås videre at biler med grønne skilt (varebiler) får slike kort automatisk og at andre næringsdrivende får kort etter søknad, dersom de er registrert i Brønnøysundregistrene med næringskode for servicearbeid. Forslaget var et nyttig innspill i diskusjon om næringsparkering i Oslo sentrum.

Pilot for elektronisk trafikkinformasjon i STOR-prosjektet

Det er etablert et tre-årig prosjektsamarbeid mellom Statens vegvesen, Bymiljøetaten og Ruter om Smartere Transport i Oslo-regionen (STOR). Følgende piloter er aktuelle for oppstart:

- Økt bruk av innfartsparkering på Vinterbro gjennom informasjon på informasjonstavler langs hovedveisystemet (Europaveiene)
- Trafikkstyring ved informasjon på Oslo kommunes digitale informasjonstavler på Ring 2, Økernveien og Vækerøveien
- Test av sensorer e.a. som viser ledig plass for næringsparkering, vareleveringssoner og HC-plasser i sentrum

Det ble vist til kart på VisitOslos hjemmeside som viser plassering av P-hus og offentlige P-plasser i sentrum.

Turistbusser i Oslo sentrum

Det oppleves en stadig økning i antall turister og turistbusser som besøker Oslo sentrum og Oslo rådhus er en populær destinasjon for turistene. Fridtjof Nansens plass ble stengt for trafikk juni 2018 og det ble etablert nye p-plasser for turistbusser bl.a. i Rosenkrantz gate, noe som har fungert bra for bransjen. Bygg- og anleggsarbeid, samt at reetablering av buss-trafikk i Stortingsgata i løpet av 2019, gjør det nødvendig å finne nye løsninger for turistbusstrafikken neste år. Bymiljøetaten og VisitOslo samarbeider om dette.

Utleie av kommunalt areal til bylivstiltak

Bransjeforeningene for bylivsaktørene i Levende Oslo har ønsket at kommunalt areal som fortau og plasser kan leies til ulike bylivstiltak gratis, slik det eksempelvis praktiseres i København som et verktøy for å øke kommersiell aktivitet og økt byliv der. Oslo kommune har jobbet med denne problemstillingen lenge, uten å finne en praktisk løsning som kan gjelde i et geografisk avgrenset område og som ikke kommer i konflikt med statsstøtteregelverket og hensynet til likebehandling. Bymiljøetaten og Byrådsavdeling for miljø og samferd-

sel har utarbeidet et en ordning hvor virksomheter kan få redusert, eller gratis, leie av fortau, mot at arealet benyttes til tiltak som vil medvirke til økt byliv. Aktørene bes henvende seg til Bymiljøetaten med forslag til aktuelle aktiviteter. Bymiljøetaten vil gjøre en selvstendig vurdering av i hvilke grad foreslått aktivitet vil bidra til økt byliv eller ikke, og vurdere gratis eller redusert gateleie. Bymiljøetaten inngår leieavtale med den enkelte aktør for en sesong eller inntil fire år. Hvor vellykket ordningen med redusert gateleie blir, avhenger av interessen og initiativet fra bransjene. Det presiseres at Bymiljøetaten ikke gir gratis eller redusert leie for areal som benyttes til servering av alkoholholdig drikke.

Vinterbelysning i sentrum – pilot 2018

Bymiljøetaten samarbeidet med Kvadraturforeningen, Oslo Handelsstands Forening, Byantikvaren og departementene i Kirkegata, om etablering av vinterbelysning i trærne i Kirkegata og Rådhusgata. Hensikten er å skape mer lys og trivsel i disse gatene i den mørke tiden av året. Belysningen skal vær slått på fra november til ut mars, og ikke være for «julepreget». Tiltaket var evaluert i 2018 og besluttet utvidet sesongen 2018-2019.

Oslo europeisk miljøhovedstad 2019

Oslo ble i 2017 kåret som europeisk miljøhovedstad for 2019. Kommunens målrettede innsats har medført at Oslo var klart best innenfor de fleste av de 12 miljøindikatorene som ligger til grunn for kåringen. Indikatorene er: klimakutt, klimatilpasning, bærekraftig mobilitet, bærekraftig arealbruk, natur og arts mangfold, luftkvalitet, støy, vannforsyning og vannforbruk, avfalls- håndtering, grønn vekst og innovasjon, energibruk og miljøstyring. Målet for miljøhovedstadsåret er å være rollemodell for andre byer, vise fram folkets grønne skifte, styrke Oslos grønne næringsliv, øke oppslutningen om klima- og miljøpolitikk samt øke Oslos profil som internasjonalt ledende miljøby. Det vil bli satset på et bredt spekter av aktiviteter for å nå innbyggere og næringsliv, bl.a. gjennom festivaler, næringsutviklingsprogram, opplevelsesruter som viser hvordan oslofolk bruker Oslo og hvordan det nå legges opp til økt bruk av sentrum. Hensikten med orienteringen i Levende Oslo var bl.a. å informere om opplegget som nå settes i gang med å finne private og offentlige samarbeidspartnere for å gjennomføre miljøhovedstadsåret.

Tiltaksliste for byrom i Oslo S-området

Plan- og bygningsetaten har utarbeidet en tiltaksliste for byrom i Oslo S-området som et uformelt verktøy for realisering av visjonene for Områdeprogram for Oslo S. Jernbanestasjonen Oslo S skal ikke lenger kun ha en hovedinngang, men fire forsider med rause byrom rundt. Det er lagt vekt på tre sentrale byroms-sekvenser. Dette er byrom langs Akerselva, byrom langs Schweigaards gate samt fotgjengerforbindelse fra Operaen til Domkirken. Tiltakslisten høres våren 2018. Det ble bl.a. etterspurt en tydeligere strategisk tilnærming til hvordan Oslo S-området kan utvikles som et sentralt område for kommersiell aktivitet. Orienteringen for Levende Oslo vil kunne være nyttig for senere privat-offentlig samarbeid om realisering av byrommene.

Visit Oslos «Hva skjer»-kalender

Visit Oslo har lenge jobbet med utvikling av en «hva skjer»-kalender. Kalenderen, som er tilgjengelig for alle, oppdateres daglig for markedsføring av alle arrangement i Oslo som holder et profesjonelt nivå. VisitOslo ønsker at flere arrangører melder inn sine arrangement for å gjøre kalenderen enda mer aktuell. Visit Oslo jobber med å tilgjengeliggjøre kalenderen på flere digitale flater, og det satses på å utvikle et digitalt billettsystem knyttet til kalenderen.

Status av aktuelle punkt i Byrådseklæringen

Det har i møtene i samarbeidsgruppen vært etterspurt orientering om status av aktuelle punkt i Byrådserklæringen 2015-2019. Dette er:

- Når det gjelder etablering av næringsutviklingsfond har Byrådet satt av 10 millioner kroner til en søkbar tilskuddsordning hvor næringsliv og innovasjonsaktører kan få testet og demonstrert sine produkter og tjenester og etablere et utviklingssamarbeid med kommunen. Ordningen ble utlyst i 2018
- Når det gjelder etablering av et sentrumssamarbeid vises det til Levende Oslo-samarbeidet som det mest aktuelle strategiske privat-offentlige samarbeidet om Oslo sentrum. Det vil bli sett på om det bør gjøres endringer og justeringer i Levende Oslos sammensetning og mandat. Det vises også til etablering av en egen arrangementsenhet i Kulturetaten, som følge av Oslo kommunes nye arrangementsstrategi
- Når det gjelder næringslivets behov for gode løsninger for varetransport og framkommelighet i den bilfrie delen av sentrum, vises det bl.a. til samarbeidet mellom Bymiljøetaten og NHO Oslo og Akershus om plassering av næringsparkeringsplasser, vareleveringssoner og traseer for varelevering innenfor det nye kjøremønsteret i sentrum
- Når det gjelder spørsmål om mer synlig politi i gatene er dette besvart med notat om saken fra Byrådslederens kontor, og som er distribuert til samarbeidsgruppen. Byrådslederen har jevnlig møte med Oslo politikammer, bl.a. i politirådet, hvor saker som har med Oslo sentrum å gjøre tas opp. Oslo kommune har ingen instruksjonsmyndighet over politiet

Myntgata 2-kvartalet – status 2018

Oslo kommune kjøpte Myntgata 2-kvartalet av Forsvarsbygg i 2017. Eiendoms- og byfornyelses-etaten leder en tverrsektoriell arbeidsgruppe som skal foreslå fremtidig bruk av kvartalet samt utarbeide en strategi for midlertidig utleie av kvartalet i påvente av etablering av permanent bruk. I 2018 er Artilleristallen og Kavalleristallen lyst ut for utleie bl.a. for gründer-bedrifter, start-ups og kulturvirksomheter som kan være med å skape byliv i kvartalet. Kavallerikasernen er leid ut til Kulturetaten mens Tyskerbrakka er utleid til Forsvarsbygg. Kulturetaten har igangsatt et gatekunstprosjekt med maling av Tyskerbrakka og Bymiljøetaten har satt gårdsrommet midlertidig i stand, i påvente av en større opprustning som leke- og oppholdsplass i løpet av 2019.

Regjeringskvartalet – status regulering 2018

Det opprinnelige skisseprosjekt for nytt Regjerings-kvartal, Adapt v/ Team Urbis, er tilpasset omgivelsene bedre og prosjektet er nedskalert til 5 000 arbeidsplasser. Kvartalet skal framstå som bilfritt, åpent for fotgjengere og syklist, en tydelig øst-vest-gang-forbindelse gjennom kvartalet, mer grønt og plass for opphold, aktivitet og byliv. Det er opprettet et eget «prosjekt byliv» i Statsbygg som jobber med å aktivere byrommene innenfor rammen som sikkerhetsregimet setter. Oslo kommunes Handlingsprogram for økt byliv legges til grunn for planlegging av bylivet i kvartalet og det er bl.a. avholdt bylivsseminar med relevante bransjeorganisasjoner i Oslo sentrum og internasjonal kompetanse på sentrumsutvikling og byliv. Det jobbes med en gradvis ferdigstilling og innflytting i kvartalet fra 2024/28.

Historiske gatelykter på Stortorvet

Byantikvaren har jobbet sammen med Bymiljøetaten om etablering av kopier av de to første gatelyktene på Stortorvet. Disse var etablert på Luciadagen 13. desember 1892 og var blant de første elektriske gatelyktene i Oslo. Ved graving ble de opprinnelige fundamentene for gatelyktene funnet, slik at dagens lykter, som er tro kopi av lykt og mast fra 1892, står nøyaktig der de opprinnelige lyktene var plassert.

Oslos internasjonale omtale 2018

VisitOslo viser til at besøkssenteret på Oslo S vil bli utvidet med et sanserom og publikumspaviljong i forbindelse med Oslo som europeisk miljøhovedstad 2019. Visit Oslo samarbeider med internasjonale journalister o.a. og over 90 har skrevet om miljøhovedstaden i 2018. Oslo står på 11. plass på National Geographic Traveller's Cool List i 2018. Oslo vant European Excellence Award i kategori Storytelling med filmen The Proud Experience som er laget av kommunikasjonsbyrået Trigger.

Tiltak for økt byliv i andre byer og studieturer for Levende Oslo

Sentrumssamarbeid i Fredrikstad

Fredrikstad vant Statens pris for «Attraktiv by» og Norsk Sentrumsutviklings pris «Årets bysentrum», i 2017. Fredrikstad næringsforening og Fredrikstad kommune samarbeider om finansiering av en sentrumsleder som bl.a. skal se på programmering av bruken av sentrum, utvikle sentrum etter en kjøpesentermodell, sentrumsregnskap og handelsanalyse, flytte parkering fra gate til p-hus bl.a. med gratis parkering. Fredrikstad kommune har innført gratis ferje til Gamlebyen, og laget gode planer for transformasjon fra industriby til boligby. Godt planarbeid, lokal patriotisme og aktivering og forskjønning av sentrum har gitt gode resultater for Fredrikstad. Orienteringene fra Fredrikstad var til stor inspirasjon for Levende Oslo-samarbeidet.

Urban Innovation Toronto, Canada

Toronto er med 2,6 mill. Canadas mest folkerike by og ligger i en «superregion» som strekker seg på begge sider av grensen mot USA. Byens infrastruktur er for det meste tilrettelagt for framkommelighet for privatbilisme. Byen har en voksende og ung befolkning. Det tas utgangspunkt i å få aldergruppen 16-34 år til å trives og bosette seg i byen, ved utvikling av strategier og planer for byens utvikling. Det satses på bedre infrastruktur for fotgjengere, opprustning av byrom samt blande bolig- og næringsformål ved transformasjon av tidligere industriareal. Det overordnede målet er at 75 % av befolkningen bor i sentrumsområdene og går eller sykler til jobb. Tilgang på rimelige boliger i kort avstand til jobbmuligheter er avgjørende for at unge skal etablere seg i byen. Toronto by samarbeider med universiteter og forskningsinstitusjoner for å kartlegge innbyggernes preferanser og foretrukne forbruksmønstre, og virkningen av endrede rammevilkår for næringslivet. Kartleggingen benyttes som bakgrunn for en kunnskapsbasert byutvikling og ikke en utvikling basert på gjetninger. Eksempelvis viser nyere undersøkelser at den økonomiske verdien for detaljhandel av å tilrettelegge for privatbilisme er overvurdert og at den økonomiske verdien av tilrettelegging for sykkel er undervurdert.

Bilfritt byliv i Toulouse, Frankrike

Toulouse Métropole er Frankrikes fjerde mest folkerike by-område og er en region med stor satsning på mobilitetsindustri, innovasjon, samt helse og utdanning. Oslo kommune har inngått en samarbeidsavtale med Toulouse Métropole som døråpner for nærings- og kunnskapssamarbeid for bedrifter og institusjoner i Osloregionen med tanke på bl.a. teknologisamarbeid, forskning og studentutvekslingsprogram. Samarbeidsavtalen, som er fra 2015, skal fornyes med tre nye år i 2019. Toulouse, som er en universitetsby med røtter tilbake til middelalderen, har en tett og kompakt bykjerne som er under utvikling med vekt på økt tilgjengelighet for fotgjengere og fjerning av gateparkeringsplasser og gjennomkjøringstrafikk. Sentrumsutviklingsplanen, som bygger på en internasjonal arkitektkonkurranse, er igangsatt og første fase er i ferd med å bli ferdigstilt. Planen bygger bl.a. på fjerne gateparkeringsplasser og stenge gater for biltrafikk og gi plass for bedre tilgjengelighet for fotgjengere i en sone fra sentraljernbanestasjonen til Toulouse historiske sentrum, langs den sentrale handlegaten Rue Alsass-Lorraine, og fra Toulouse sentrum til elven Garonne. Gater stenges for trafikk og rustes opp til høy standard og det gis ulik grad av støtte til næringsdrivende for omlegging av driften eller ny-etablering som følge av endret trafikkmønster. Resultatet av satsningen på sentrumsutviklingen i Toulouse er svært relevant for Levende Oslo-samarbeidet og det pågående arbeidet i Program bilfritt byliv i Oslo sentrum.

Studietur for Levende Oslo til Barcelona 2.-4. mai 2018

Felles studietur er en fin måte for Levende Oslo-nettverket å bli bedre kjent og en effektiv måte å utvikle felles kompetanse om sentrumsutvikling og byliv. Studietur til Barcelona i 2018 var knyttet til behovet for felles kompetanse om sentrumsutvikling og virkning av ulike fysiske tiltak, bl.a. systematiske trafikkreguleringstiltak. Programmet for turen var tematisk bygget rundt bolig og byøkonomi knyttet til superkvartaler samt forvaltningspraksis knyttet til medvirkning fra beboere og lokalt næringsliv. Programmet utvikles i samarbeid med Magnus Wåge, en norsk arkitekt med base i Barcelona. En av erfaringene fra besøket i Barcelona var nytten av midlertidig, fleksibel og enkel opparbeidelse av gategrunn for å teste ny bruk, før tiltakene bygges permanent. Eksempler fra Barcelona er testet ut i Øvre Slottsgate og Dronningens gate som del av Program bilfritt byliv. Oppholdet i Barcelona var interessant og samlende for samarbeidsgruppen. Programmet var godt og interessant, men med vel mye vekt på byutvikling og byutviklingsprinsipper og mindre vekt på bydrift og sentrumssamarbeid. Det er utarbeidet egen rapport med erfaringer fra studieturen til Barcelona.

Studietur for Levende Oslo til Toulouse april 2019

Sekretariatet for Levende Oslo var bedt om å vurdere egnet sted for studietur for samarbeidsgruppen våren 2019. Flere steder var ønsket utredet, bl.a. Stockholm. På bakgrunn av egen sak med orientering om sentrumsutviklingen i Toulouse og Oslo kommunes samarbeidsavtale med Toulouse Métropole, ble det bestemt at neste års studietur legges til Toulouse Métropole i tidsrommet 3.-5. april 2019.

Oslo

Oslo kommune
Eiendoms- og byfornyelsesetaten
postmottak@eby.oslo.kommune.no
Postboks 491 Sentrum, 0105 Oslo

Levende Oslos arbeid
2018
Tel. +47 21 80 21 80
eby.oslo.kommune.no